

KR 51/01 Kirke/stat-innstillingen

Råd, nemnder m.v	Møtested	Møtedato
Kirkerådet	Oslo	2.-3.10.2002
Kirkemøtet	Bergen	4.-9.11.2002

Saksbehandler: Per Tanggaard

Saksdokumenter:

1. Saksorientering
2. "Sammenfatning av høringsmaterialet" til innstillingen "Samme kirke – ny ordning"
3. "Samme kirke – Ny ordning" Innstilling fra kirke/stat-utvalget (Tidligere utsendt)
4. Delutredninger (Tidligere utsendt)
5. Høringsbrevet fra Kirkerådet (Tidligere utsendt)
6. Videre arbeid med kirke/stat-spørsmålet. Brev til Kirkemøtets delegater 21.06.02

Referanser:

KR 20/02
KR 14/02
KR 59/01
KM 5.10/01
KM 15/00
KM 7.4/99
KM 8.5/98

Sak nr: KR 51/02: KIRKE/STAT-INNSTILLINGEN

SAKSORIENTERING

Bakgrunn

Forholdsvis raskt etter at ny kirkelov var vedtatt i 1996, stilte Kirkerådets leder på KM 1996, spørsmålet om "vi er nå ved veis ende i den kirkelige reformprosessen? Enkelte synes å mene det. Andre ønsker imidlertid ikke å slå seg til ro før hele statskirkeordningen er opphevet... Etter min oppfatning har vi simpelthen plikt til å sørge for at debatten om statskirkeordningen holdes levende. Derfor er det positivt at Bispemøtet har satt saken på sin dagsorden" (KM-protokoll 1996 s.339)

Bispemøtet hadde høsten 1996 "en foreløpig drøfting av forskjellige temaer knyttet til statskirkeordningen... Dette sakskompleks bør være gjenstand for stadig vurdering ut fra både prinsipielle, historiske og praktiske overveielser... BM ønsker å ta saken opp til en mer omfattende samtale på et senere møte..."(BM 19/96)

På sitt møte i februar 1997 sa Kirkerådet at "Kirkerådet finner at det er gode grunner for å be om en ny offentlig utredning av forholdet mellom stat og kirke....og ber om å få lagt fram som egen sak på maimøtet momenter til et mandat og prosedyre for en offentlig utredning på fritt grunnlag om forholdet mellom stat og kirke." (KR 15/97)

På Kirkerådets møte 22.-23.mai 1997 forelå notater og forslag til mandat og Kirkerådet gikk på bakgrunn av Bispemøtets anbefaling [BM 02/97] inn for å foreta en kirkelig utredning av forholdet mellom stat og kirke. Kirkerådet la opp til en 3-årig utredningsperiode, "slik at kommende Kirkemøte om mulig kan drøfte saken i løpet av sin funksjonsperiode." (KR 28/97)

Kirkerådet fastsatte på maimøtet mandat for utvalget. Mandatet vedlegges.

På sitt møte 13. februar 1998 oppnevnte Kirkerådet medlemmene til utvalget. I alt 18 medlemmer med sokneprest (senere prost) dr. theol Trond Bakkevig som leder. Oversikt over utvalgets medlemmer vedlegges.

Kirkerådet og Kirkemøtet er holdt løpende orientert om arbeidet og utvalgets leder har både muntlig og skriftlig orientert Kirkemøtet. Delutredninger har vært lagt frem for Kirkemøtet til drøfting, bl.a. på KM 2000, og rapportene fra komité-samtalene er oversendt kirke/stat-utvalget (KM 15/00)

På sitt møte i september 2001 ble KR orientert om at innstillingen fra utvalget ikke kunne legges frem før 1. mars 2002. (KR 59/01).

Innstillingen ble overlevert Kirkerådet 7. mars 2002

Høringsprosessen

Kirkerådet drøftet opplegget for oppfølging av kirke/stat-utvalgets innstilling på sitt møte i februar 2002 og la opp til en bred kirkelig høring med frist ca. 20. juni. På bakgrunn av henstilling fra Bispemøtet på den korte høringsfristen, ble fristen forlenget til 2. september. Et høringsnotat med 12 spørsmål ble utarbeidet og sendt ut 21. mars til ca 1.800 høringsinstanser.

I menighetssendingen fra Kirkerådet 4. februar 2002 ble menighetene orientert om at det "legges opp til en bred høringsprosess..., og rådene inviteres til å komme med synspunkter allerede våren 2002 foran en foreløpig Kirkemøte-behandling i november 2002... Vi ber dere allerede nå om å drøfte et lokalt opplegg for behandling av utredningen."

Etter at høringsnotatet var sendt ut, var det enkelte bispedømmeråd o.a. som ba om at høringsfristen ble utsatt til utgangen av året. I sitt svarbrev til bispedømmerådene 11. april 2002

skrev Kirkerådet:

Kirkerådet finner grunn til å understreke følgende:

Både fra Kirkemøtets og Kirkerådets side har det vært lagt opp til at saken skal legges fram for høstens Kirkemøte 4.-8. november 2002. Dette har vært en forutsetning hele tiden. Det synes ikke å være noen innvendinger mot at Kirkemøtet skal ha en *foreløpig* behandling av saken. Etter Kirkerådets mening bør denne foreløpige behandlingen på bakgrunn av høringsmaterialet kunne ut i noen momenter og innspill om hvordan saken skal føres videre. Saken vil uansett utfall av høringen måtte behandles videre både i statlige og kirkelige kommisjoner, og både hovedspørsmålet og en lang rekke enkeltspørsmål vil måtte komme på bred høring ved senere anledninger.

For Kirkerådet er det viktig at menighetene, som de grunnleggende enhetene i vår kirke, får uttale seg nå og gi retning til det videre arbeidet, og at behandlingen på Kirkemøtet bygger på innspill fra en bredde av kirkelige instanser.

I denne fasen er det spesielt viktig å lytte til hvilke signaler og synspunkter *lokalkirken* har. Dersom menighetene avviser hovedkonklusjonen i innstillingen, må både departementet og Kirkemøtet ta hensyn til det i sitt videre arbeid. Signaliserer de stor usikkerhet eller tilbakeholdenhet med å ta stilling til spørsmålene, er det også viktige høringssvar som Kirkemøtet må ta hensyn til. Uansett høringsresultat er det viktig for Kirkerådet i denne omgang ikke å lukke den videre prosessen. Følgelig vil behandlingen på årets Kirkemøte bare ha en foreløpig karakter.

Informasjon og nærmere presisering om hva Kirkerådet ønsket at høringsinstansene skulle gi signaler om og om hva en la opp til at KM 2002 skulle behandle, ble også sendt ut bl.a. i en menighetsending 22. mai 2002. Jf. også brev til Kirkemøtets delegater 21. juni 2002 om "Videre arbeid med kirke/stat-spørsmålet".

Det var stort grad av enighet om at saken skulle legges frem for KM 2002 bl.a. av hensyn til den bebudede offentlige kommisjon om forholdet stat/kirke, som det var signalisert ville bli nedsatt på grunnlag av Kirkemøtets behandling. Videre hadde en rekke politiske partier fattet prinsippvedtak om forholdet stat/kirke, og det var derfor viktig at Kirkemøtet var på banen.

På Kirkerådets møte i juni 2002 orienterte direktøren om den pågående høringsprosess og reaksjoner i forbindelse med den fastsatte høringsfristen. I protokollen fra møtet heter det: "De innkomne reaksjoner på høringsfristen tyder på at Kirkerådet ikke tydelig nok har kommunisert at KM 2002 kun vil foreta en foreløpig behandling av spørsmålet, der KM på bakgrunn av høringsuttalelsen gir retning for den videre prosessen." (KR 20/02)

Startfasen på høringsprosessen var således ikke spesielt god. Det ble et press på høringsinstansene, bl.a. bestod menighetsrådene av mange nye medlemmer, mange opplevde at de ikke tilstrekkelig tid til å drøfte saken pga ferietid m.v. Det har videre vært et stort press på sekretariatet for å få utarbeidet en sammenfatning både kvantitativt og kvalitativt, av høringsuttalelsene – ca 1.400 i alt – i løpet av 2-3 hektiske uker. Videre skulle høringsvarene legges ut på kirkens internettsider og et saksdokument skulle utarbeides til KR. Kirkerådet har

måttet innkalles til ekstramøte 2.-3.oktober, for å behandle saksdokumentet til Kirkemøtet og Kirkemøtedelegatene vil få saksdokumentene i denne saken knapt 3 uker før møtet.

Høringsrunden viser at det har vært usikkerheten omkring hva høringsinstansene skulle uttale seg om, hvordan svarene ville bli brukt og at en ikke har fått drøftet saken grundig nok til å gi et mer prinsipielt og gjennomtenkt svar på det forslaget til nyordning m.v. som var lagt frem av kirke/stat-utvalget, har skapt betydelig frustrasjon.

Kirkerådets gjentatte understrekning av at KM 2002 bare skulle foreta en foreløpig behandling, synes ikke å ha nådd frem til høringsinstansene. Mange har gitt uttrykk for sterk misnøye mot fremgangsmåten i denne store og kompliserte saken, der en ikke ser konsekvensene av de svar og standpunkter en gir.

Kirkerådet har forståelse for de reaksjonene som fremkommer i høringssvarene, men ønsket nettopp å ta kirkens lokalplan med i prosessen før en førstegangsbehandling på årets Kirkemøte. Før det var aktuelt å gå videre med saken og før saken skulle legges frem for Kirkemøtet, mente Kirkerådet at det ville være av avgjørende betydning å lytte til kirkelige organers signaler. Og høringssvarene viser at det er kommet inn mange nyttige innspill.

Hørings svar

Det har kommet inn nesten 1.400 svar. Dette er en svarprosent på ca 78%. 83% av menighetsrådene har svart, 60% av de kirkelige fellesrådene, 70% av prostene og 44 andre organer, organisasjoner og institusjoner.

Dette er et meget høyt antall, ikke minst sett i lys av at mange høringsinstanser har reagert på høringsfristen og tidspunktet og at mange hadde innvendinger mot de spørsmålene de var invitert til å svare på.

Omkring 70% av høringsinstansene har svart på alle spørsmålene og mange har kommet med utfyllende merknader, synspunkter, refleksjoner, argumenter og forslag. Det er nedlagt et stort arbeid, og det er kommet inn mange verdifulle synspunkter for den videre prosessen.

Sammenfatning

Nedenfor gjengis sammendraget av hovedfunnene fra høringssvarene, slik de er formulert avslutningsvis i Sammenfatningen. For øvrig vises det til rapporten "Sammenfatningen av høringsmaterialet".

Det første spørsmålet gjelder utvalgets to grunnleggende prinsipper om likestilling mellom tros- og livssynssamfunnene og om at staten skal føre en aktivt støttende religionspolitikk. Mer enn 80% av høringsinstansene svarer på dette spørsmålet, og omkring halvparten av disse slutter seg til uten forbehold. Mange er usikre eller svarer nei fordi de mener utredningen er lite tydelig på hva som i praksis menes med likestilling. Mange advarer mot å trekke likestillingstanken så langt at det fører til verdinøytralitet, og understreker at det også i fremtiden må være fastslått i grunnloven at de verdiene som ligger i den kristne og humanistiske tradisjonen må være grunnlaget for det norske samfunnet.

Det andre spørsmålet gjelder ordningen av forholdet mellom kirke og stat. Utvalgets flertall foreslår en nyordning, mens et mindretall ønsker en videreføring av nåværende ordning med

mindre justeringer. Noe under halvparten av høringsinstansene er imot flertallets forslag, mens rundt en tredjedel gir det sin tilslutning. Svært mange av høringsinstansene, også i nei- og vet ikke-gruppen, støtter tanken om videre utvikling av relasjonene mellom stat og kirke. Men hva de mener med det er forskjellig: selvstendigjøring (skille mellom kirke og stat), regulert fristilling (noen lovbestemmelser regulerer forholdet mellom stat og kirke), reform (mer eller mindre omfattende) eller revisjon (mindre endringer). Tilslutningen til forslaget om nyordning er minst blant de lokale høringsinstansene, større blant prostene og bispedømmerådene.

Det tredje spørsmålet gjelder forslag om en egen lov hvis det blir nyordning av forholdet mellom kirke og stat. Utvalget er delt: noen ønsker en mer omfattende lov, andre en som bare gjelder overgangsregler. Flertallet støtter forslaget om at denne loven ikke bør omfatte mer enn strengt nødvendig. Det er likevel bred tilslutning til at en må sikre at Den norske kirke fortsetter på samme læremessige grunnlag og at den forblir en folkekirke med omtrent de samme målsettinger som nå.

Det fjerde spørsmålet gjelder om statens religionspolitiske ansvar skal nedfelles i grunnloven. Et stort flertall av høringsinstansene støtter dette. Høringsinstansene mener grunnlovsfesting vil ha stor betydning for trossamfunnene i sin alminnelighet, men også for Den norske kirke. Mange høringsinstanser fremhever at slik grunnlovsfesting vil markere at religion ikke er en privatsak alene og legitimere religiøse verdier og religiøs utfoldelse. Høringsinstansene peker også på at staten selv blir utfordret gjennom en slik grunnlovsfesting. Det blir nødvendig å ta stilling til hvilket verdigrunnlag staten og det norske samfunnet skal hvile på.

Det femte spørsmålet gjelder forslag om en samlet og samordnet økonomi for Den norske kirke. Flertallet av høringsinstansene slutter seg til dette, men med en del forbehold eller under bestemte forutsetninger. Det er viktig for de fleste at et system med samlet og samordnet økonomi fører til bedre økonomi og mer effektiv bruk av ressursene, ikke svekker lokalkirkens styringsmuligheter og at det ikke fører til en topptung og byråkratisk økonomiforvaltning. Mange advarer mot at viktige beslutninger flyttes bort fra grunnplanet og oppover i systemet. Mange tar ikke stilling til eller går imot forslaget om samordning fordi det er for dårlig utredet.

Det sjette spørsmålet gjelder forslag om en mer direkte medlemsfinansiering (kombinert med en skattereduksjon) supplert med visse offentlige bevilgninger. Flertallet av høringsinstansene som uttaler seg om dette, er enig i forslaget, mens betydelige mindretall enten er uenige eller ikke vet hvilket standpunkt de skal innta.

Det sjuende spørsmålet dreier seg om valget mellom medlemsavgift eller livssynsavgift. Tendensen i høringsmaterialet går klart i favør av livssynsavgift fremfor en medlemsavgift først og fremst fordi det stiller hele befolkningen likt. Høringsflertallet ønsker at avgiften skal innkreves lokalt med videre fordeling til det regionale og sentrale nivå i kirken, mens et mindretall støtter utvalgets forslag om sentral innkreving.

Det åttende spørsmålet gjelder den interne organiseringen av Den norske kirke. Høringsinstansene kaster her frem ulike synspunkter og forslag. Det som opptar flest er soknet som grunnenhet, hva som skal være området for fellesrådet slik at det profesjonelt kan ivareta oppgaver for soknene, og hvor arbeidsgiveransvaret og tilsettingsmyndigheten skal ligge for hvilke grupper av kirkelig ansatte. Høringsinstansene ønsker en flatere og mindre topptung kirkeorganisasjon enn det de opplever at utvalget legger opp til.

Det niende spørsmålet gjelder hvilken rolle de regionale og sentrale organene skal ha. Over halvparten av høringsinstansene ønsker av ulike grunner ikke å si noe dette, mens litt under tredjeparten i grove trekk slutter seg til forslag eller momenter som er nevnt i innstillingen. Høringsmaterialet sier en del om hva mange er opptatt av eller har oppfatninger om, men det er ikke mulig å bruke tallmaterialet som avgjørende begrunnelse for bestemte forslag.

Det tiende spørsmålet gjelder valgordningene i forbindelse med valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Høringsinstansene er uenige om det bør være direkte eller indirekte valg. Nesten halvparten støtter forslaget fra mindretallet i utvalget om å fortsette dagens ordning med at menighetsrådene velger bispedømmerådene. En snau tredjedel støtter flertallets forslag om å ha direkte valg. Mange ønsker forsøk med ulike valgordninger.

Det ellefte spørsmålet gjelder 12 ulike temaer som er omtalt i utvalgets innstilling. De temaene som kommenteres mest er dåpsopplæringen, gravferdsforvaltningen og vigsel, spørsmålet om navnet (Den norske kirke) og om soknebåndsløsning og valgmenigheter.

Det tolvte spørsmålet inviterer høringsinstansene til å komme med andre kommentarer til innstillingen. Mange har gjort det, men langt flere kommer med synspunkter på høringsopplegget, på det fortsatte reformarbeidet og prosessen etter høringen, og på kirken fremover.

Vurderinger og anbefalinger

- a. Høringsmaterialet er et viktig premissgrunnlag for arbeidet og prosessen videre. Sammendraget av høringsmaterialet gir et godt bilde av de reaksjoner og synspunkter høringsinstansene har gitt uttrykk for. For prosessen videre har det vært viktig å få slike innspill og signaler fra kirkelige instanser, ikke minst i fra lokalkirkelige organer, menighetsråd og kirkelige fellelråd.
- b. Som det fremgår av sammenfatningen, gir høringsinstansene uttrykk for stor usikkerhet om forslaget til nyordning og om prosessen og veien videre, men det er et sterkt ønske om at arbeidet med å videreutvikle kirkens ordninger videreføres. Et nei til nyordningen slik den er formulert i kirke/stat-utvalget, innebærer ikke at høringsinstansene ikke ønsker endringer i kirkeorganiseringen. Høringssvarene vitner forholdsvis entydig om et ja til fortsatt revisjon og reformer. Det synes derfor å være en god oppsummering av materialet, når det sies i sammenfatningen: "Når utredningen sier samme kirke, sier høringsinstansene: samme fornyede kirke. Når utredningen sier nyordning, sier mindretallet ja, mens majoriteten sier: revidert ordning."
- c. Høringen har fått frem mange temaer som det er viktig at kirken arbeider videre med. Enkelte temaer er mer uavhengig av statskirkeordningen, mens andre henger tettere sammen med den grunnleggende relasjon mellom kirke og stat. En viktig oppgave blir nå å gjennomtenke en strategi for hvordan arbeidet med å videreutvikle kirkens ordninger bør innrettes i fortsettelsen. Dette er en utfordring som Kirkemøtet og Kirkerådet har et særlig ansvar for å ta tak i. Høringsmaterialet gir mange nyttige innspill i det videre arbeidet og til den videre prosessen. Det er viktig at det legges til rette for gode prosesser fremover i forhold til både kirkelige organer og i forhold til offentlige myndigheter, regjering og Storting. Det er behov for en fortsatt refleksjon og diskusjon om hva det vil si å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke, ikke bare på nasjonalt nivå i relasjon til staten, men også, på lokalt nivå i forhold til medlemmene.
- d. Kirkerådet anbefaler at KM i høst har en foreløpig drøftelse av saken i lys av høringsmaterialet og at det ikke fattes noe prinsippvedtak nå. Saken blir drøftet i alle

KM-komiteene. Refleksjoner og momenter fra disse drøftelsene vil være viktige bidrag for det videre arbeidet når det gjelder det kirkelige revisjons- og reformarbeidet knyttet til Den norske kirke som kirke, som folkekirke, som trossamfunn og som statskirke.

- e. I "Sammenfatningen" er det avslutningsvis pekt på noen viktige temaer av ordningsmessig karakter. Kirkerådet har ikke drøftet disse nærmere. Kirkerådet finner det mest riktig i denne fasen å la dette inngå i Kirkemøtets drøftinger og vurderinger.
- f. Kirkerådet må på bakgrunn av drøftelsene på Kirkemøtet, arbeide videre med saken og legge frem aktuelle planer og prioriteringer, om mulig allerede til KM 2003.
- g. Det er viktig med en god dialog og et godt samarbeid med myndighetene om det videre arbeidet med relasjonene mellom staten og kirken. Regjeringen har i Sem-erklæringen uttalt at "reformarbeidet med overføring av større ansvar til kirkelige organer bør fortsette. Når Bakkevig-utvalgets innstilling foreligger i 2002, er det naturlig at hele forholdet mellom kirke og stat tas opp til bred gjennomgang". KR har oppfattet det slik at det på bakgrunn av signaler fra Kirkemøtet, vil bli nedsatt et offentlig utvalg for å utrede aktuelle sider ved kirke/stat-relasjonen. Mandat og oppnevning vil sannsynligvis foretas av regjeringen i et samarbeid med de politiske partier på Stortinget, slik det skjedde ved oppnevningen av Sivertsen-utvalget.

Fra Kirkemøtet vil det være aktuelt å uttrykke et sterkt ønske om at dette utvalget har fokus på stat/kirke-relasjonen og at det ikke blir et rent religionspolitisk utvalg. En sentral oppgave vil f.eks. kunne være å gjennomgå rammene for statskirkeordningen og finansieringen av kirken. Et godt samarbeid og en god dialog med kirkelige organer og mellom det statlige og kirkelige utredningsarbeid vil være viktig, slik at eventuelle fremtidige beslutninger om endrede relasjoner mellom kirke og stat kan komme som et resultat av samlende løsninger. Først når utvalget er oppnevnt og mandatet kjent, kan Kirkerådet fastsette nærmere planer for den videre kirkelige oppfølging av saken.

FORSLAG TIL VEDTAK

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. KM takker for innstillingen fra kirke/stat-utvalget "Samme kirke – ny ordning" og de delutredningene og medlemsundersøkelsen som utvalget har levert. Innstillingen og det øvrige materialet tar opp viktige spørsmål i relasjonen kirke/stat og vil være viktige dokumenter i den videre prosessen.
2. KM har fått seg presentert høringssvarene i en oversiktlig sammenfatning og har registrert de reaksjoner og merknader som har kommet inn. KM noterer seg at nesten halvparten av høringsinstansene ikke finner å kunne støtte forslaget til en nyordning av forholdet mellom kirke og stat ut fra de premisser og de linjer som kirke/statutvalget har lagt frem, men at svært mange uttrykker ønske om fortsatt reformer og videreutvikling av Den norske kirke.
3. Høringsinstansene har etter Kirkemøtets mening, bidratt med verdifulle synspunkter som vil være et nyttig grunnlagsmateriale i den videre prosessen både mht. en videreutvikling av den mer indrekirkelige revisjon og reformprosess og mht. en evt. framtidig endring i relasjonen kirke/stat. Kirkemøtet registrerer et stort engasjement og ønske om at denne indrekirkelige prosessen må videreføres.
4. Kirkemøtet ber Kirkerådet på bakgrunn av høringsmaterialet og Kirkemøtets behandling av saken i samarbeid med ulike kirkelige organer, arbeide videre med saken og vurdere

- hvilke områder som bør prioriteres og hvilken arbeidsmetoder som bør velges.
5. Kirkemøtet ber om at en statusrapport om arbeidet og om planer og fremdrift legges frem for KM 2003.
  6. Kirkemøtet ser det som ønskelig at det blir nedsatt et offentlig utvalg som kan utrede viktige sider ved forholdet mellom kirke og stat og foreslå aktuelle reformer og endringer innen statskirkeordningen og mulige fremtidige relasjoner mellom kirke og stat. Kirkemøtet forutsetter at utvalgets arbeid vil skje i samarbeid og dialog med kirkelige organer. Målet må være at en kommer frem til samlende løsninger som de impliserte partene (staten og kirken) i hovedsak kan slutte opp om.

VEDLEGG

Kirke/stat-utvalgets mandat

Kirkerådet vedtok på sitt 22–23. mai 1997 å opprette et utvalg som skulle arbeide med spørsmål knyttet til forholdet mellom stat og kirke. Utvalget ble gitt følgende mandat:

- Utvalget skal gi en samlet vurdering av de reformer som er gjennomført for Den norske kirke med utgangspunkt i de senere års revisjon av kirkelovgivningen og klargjøre de konsekvenser disse reformer har på det konstitusjonelle plan, i forhold til de politiske og demokratiske mekanismer i vårt statssystem.
- Utvalget skal utvikle en teologisk refleksjon om kirken som ivaretar Kirkemøtets beskrivelse av Den norske kirke som en bekjennende, misjonerende, tjenende, åpen folkekirke.
- Utvalget skal vurdere forholdet mellom Trossamfunnsloven og Kirkeloven og klarlegge hvilke sider av Den norske kirkes stilling og virksomhet som følger av kirkens karakter av trossamfunn og hvilke som hviler på særlov for Den norske kirke som offentlig-rettslig institusjon.
- Utvalget skal vurdere de økonomiske rammeordninger på statlig og kommunalt plan som gjelder for Den norske kirke og religionssamfunnene og utrede mulige alternative finansieringsordninger for kirken og livssynskorporasjonene.
- Utvalget skal utrede spørsmålet om en lovfestet dåpsopplæring for kirkens medlemmer i lys av den nye ordning for et felles kristendomsfag i skolen, og ut fra kirkens dåpsopplæringsplan. Tilsvarende bør spørsmålet om offentlig tilskudd til religions- og livssynssamfunnenes egen trosopplæring drøftes.
- Utvalget skal utrede forskjellige mulige modeller for ordningen av forholdet mellom stat og kirke, blant annet under hensyntagen til løsninger som er valgt i Sverige og Finland, herunder også alternative måter å ordne tilsetting og utnevning til kirkelig tjenester og embeter på. Spørsmålet om hvordan de forskjellige modeller kan tenkes å innvirke på opprettholdelsen av en folkekirke, skal tillegges særlig vekt. I den forbindelse bør det foretas grundige religionssociologiske analyser av tradisjoner og holdninger som preger folks forhold til kirken.
- Utvalget skal vurdere kirkens rolle som tradisjonsbærer og etisk premissleverandør i

samfunnet, herunder dens oppgave som kritisk røst i forhold til dominerende krefter i forbrukerkulturen og urettferdige strukturer i samtiden. Spørsmålet om hvorvidt kirkestyrets utforming virker avgjørende inn på kirkens frihet, bør i denne sammenheng få særskilt oppmerksomhet.

Kirke/stat-utvalgets sammensetning

På sitt møte fredag 13. februar 1998 vedtok Kirkerådet følgende sammensetning av utvalget:

Sokneprest (nå prost) dr. theol Trond Bakkevig, Oslo (leder)

Sorenskriver (nå advokat) John Egil Bergem, Orkdal

Professor dr. theol. Trond Skard Dokka, Oslo

Professor Berge Furre, Oslo

Biskop Ole D. Hagesæther, Bergen

Undervisningsrådgiver (kateket) Astrid Hareide, Bodø (nå Kristiansand)

Avdelingspsykepleier Sigrid Haukvik, Sauherad

Professor dr. theol. Harald Hegstad, Oslo

Ass. fylkeslege (nå seniorrådgiver) Ingrid Hauge Lundby, Bærum

Stiftskapellan (nå studiesjef) Egil Morland, Sotra

Generalsekretær (nå prost) Ingrid Vad Nilsen, Oslo (nå Kongsvinger)

Cand. polit. (nå rådgiver og forsker) Ingvill Thorson Plesner, Oslo

Professor dr. philos. Pål Repstad, Kristiansand

Likningssjef Astri Marija Rosenqvist, Oslo

Kulturkonsulent (nå student) Hege Fjellheim Sarre, Karasjok

Professor (nå biskop) Olav Skjevesland, Oslo (nå Kristiansand)

Pensjonert rektor Nils Valde, Åfarnes.

Forfatter og musiker Ketil Bjørnstad ble også oppnevnt som medlem av utvalget. Han trakk seg imidlertid etter kort tid og har ikke deltatt i utvalgets arbeid.